

В. І. Табачин

здобувач кафедри права та публічного управління

ЗВО «Університет Короля Данила»

ORCID ID: 0009-0004-8544-3659

ПРАВО ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Мета статті полягає у комплексному теоретико-правовому аналізі ролі права як інструмента соціальної інтеграції в умовах глобалізації, з'ясуванні його потенціалу у забезпеченні соціальної єдності та запобіганні маргіналізації, а також у виявленні сучасних викликів і окресленні напрямів удосконалення правових механізмів інтеграції на національному та міжнародному рівнях. **Методика.** Методологічна основа дослідження полягає в системному аналізі ролі права у забезпеченні соціальної інтеграції та запобіганні маргіналізації в умовах глобалізації. У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових методів аналізу, синтезу, індукції та дедукції для виявлення сутності та взаємозв'язку правових і соціальних чинників інтеграційних процесів. Спеціально юридичні методи забезпечили глибше опрацювання предмета дослідження: порівняльно правовий метод використано для аналізу зарубіжного досвіду інтеграційної політики та правового регулювання соціальної єдності; нормативно правовий метод дозволив дослідити положення міжнародних актів і національного законодавства, що визначають стандарти соціальної інтеграції; інституціональний метод застосовано для вивчення ролі державних, громадських та міжнародних інституцій у формуванні інтеграційної політики; прогностичний метод сприяв формуванню науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правових механізмів соціальної інтеграції в Україні. Такий методологічний підхід забезпечив комплексність, об'єктивність і практичну значущість отриманих результатів. **Результати.** Проведене дослідження дозволило встановити, що право є одним із ключових інструментів забезпечення соціальної інтеграції в умовах глобалізації, оскільки воно формує нормативну основу для рівності, недискримінації та соціальної єдності. Виявлено, що ефективність інтеграційної функції права залежить від трьох взаємопов'язаних чинників: якості правового регулювання, рівня правової культури та дієвості інституційних механізмів. З'ясовано, що глобалізація створює як нові можливості для посилення інтеграції, так і суттєві виклики, серед яких масова міграція, мультикультурність, вплив транснаціональних корпорацій, цифрова нерівність та колізії між національним і міжнародним правом. Проаналізовано міжнародно-правові стандарти соціальної інтеграції, які визначають універсальні вимоги до правових систем щодо забезпечення інклюзії, і встановлено, що їх ефективна імплементація в Україні потребує не лише формального закріплення у законодавстві, а й створення дієвих механізмів реалізації. В українському контексті виявлено необхідність комплексної інтеграційної політики, орієнтованої на внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, соціально вразливі групи та громади, що постраждали від війни. Запропоновано напрями підвищення інтеграційної ролі права, зокрема удосконалення законодавства, розвиток правової освіти, використання цифрових технологій для розширення доступу до правових послуг, розширення партнерства між державою, громадянським суспільством і бізнесом, а також гармонізація національних норм із міжнародними стандартами. **Наукова новизна.** У статті вперше на комплексному рівні розглянуто право як багатофункціональний інструмент соціальної інтеграції в умовах глобалізації з урахуванням впливу сучасних транснаціональних процесів, цифрової трансформації та міжнародно-правових стандартів. Запропоновано авторське визначення інтеграційної функції права як здатності правової системи формувати соціальну єдність шляхом встановлення нормативних гарантій рівності, недискримінації та інклюзивної участі у суспільних відносинах. Розкрито взаємозв'язок між рівнем правової культури та ефективністю інтеграційних механізмів, що дозволяє по-новому оцінити роль правової освіти та громадської участі у зміцненні суспільної солідарності. Виявлено та систематизовано ключові виклики глобалізації для інтеграційної функції права, серед яких масова

міграція, мультикультурність, цифрова нерівність та колізії між національним і міжнародним правом. Уточнено критерії імплементації міжнародно-правових стандартів соціальної інтеграції в українське законодавство та визначено пріоритетні напрями адаптації зарубіжних практик з урахуванням постконфліктних умов і процесу відновлення держави. **Практична значимість.** Результати дослідження можуть бути використані для удосконалення національної правової політики у сфері соціальної інтеграції та запобігання маргіналізації вразливих груп населення. Запропоновані у статті підходи та рекомендації можуть слугувати основою для розробки законодавчих і підзаконних актів, спрямованих на забезпечення рівного доступу до соціальних благ, освіти, працевлаштування та правосуддя. Отримані висновки можуть бути застосовані при формуванні державних програм підтримки внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, мігрантів, осіб з інвалідністю та інших соціально вразливих категорій. Розроблені автором пропозиції щодо впровадження цифрових технологій у сфері правового забезпечення сприятимуть розширенню доступу громадян до публічних та адміністративних послуг. Матеріали статті можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти під час викладання курсів з теорії держави і права, міжнародного права, прав людини та соціальної політики, а також у діяльності громадських організацій, що працюють у сфері правового захисту та соціальної інтеграції.

Ключові слова: інтеграційна функція права, соціальна єдність, інституційні механізми, міжнародні стандарти, правові гарантії, правова інклюзія, соціальна політика, постконфліктна реінтеграція, інноваційні правові інструменти.

Постановка проблеми. У сучасному світі процеси глобалізації істотно впливають на соціальну структуру суспільств, зумовлюючи зростання міграційних потоків, культурної різноманітності та транснаціональної економічної взаємодії. Такі зміни створюють не лише нові можливості для розвитку, але й серйозні виклики для забезпечення соціальної єдності та запобігання маргіналізації окремих груп населення. Право, будучи універсальним регулятором суспільних відносин, покликане виконувати інтеграційну функцію, спрямовану на узгодження інтересів різних соціальних спільнот та формування умов для їхнього мирного співіснування. Проте на практиці правові механізми соціальної інтеграції нерідко виявляються недостатньо ефективними через прогалини у законодавстві, низький рівень правової культури, обмежений доступ до правосуддя та нерівність у користуванні соціальними благами. У зв'язку з цим постає потреба у комплексному теоретико-правовому аналізі ролі права як інструмента соціальної інтеграції, визначенні чинників, що обмежують його ефективність, і пошуку шляхів удосконалення правової політики з урахуванням міжнародних стандартів та національних особливостей.

Аналіз досліджень і публікацій. У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі активно досліджуються питання інтеграційної функції права, ролі правової культури, принципів рівності й недискримінації, а також імплементації міжнародних стандартів прав людини. Значна увага приділяється впливу глобалізації, мігра-

ційних процесів і цифрової трансформації на соціальну єдність, а також практикам інтеграції мігрантів і вразливих груп. Водночас бракує комплексних робіт, які поєднують аналіз правових механізмів соціальної інтеграції з урахуванням одночасного впливу економічних, культурних і технологічних чинників у постконфліктних умовах, що й зумовлює потребу в даному дослідженні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття соціальної інтеграції розглядається у міждисциплінарному вимірі як у соціології, так і у правознавстві. У соціологічному сенсі соціальна інтеграція трактується як процес включення індивідів та груп у структуру суспільства, забезпечення їхньої участі у соціальних відносинах та доступу до ресурсів. Правова наука, у свою чергу, визначає соціальну інтеграцію як стан і процес, за якого право виступає механізмом координації поведінки, запобігання конфліктам та встановлення соціально прийнятних норм взаємодії.

У класичних правових концепціях (нормативізм, соціологічна школа права) інтегративна функція права розглядалась переважно крізь призму стабільності правопорядку. Проте сучасні теорії комунікативна концепція, інтегративний підхід, постпозитивізм акцентують на здатності права бути інструментом соціального діалогу, каналом обміну цінностями та засобом зменшення соціальної дистанції між різними групами [4, с. 57-62].

Інтеграційна функція права проявляється насамперед у його здатності встановлювати

правила поведінки, що визнаються більшістю членів суспільства як справедливі та обов'язкові. Норми права, засновані на принципах рівності, недискримінації та доступності правосуддя, створюють передумови для зниження соціальної напруженості.

Правова культура у цьому контексті виступає не лише елементом правосвідомості, але й індикатором рівня інтегрованості суспільства. Там, де правова культура є високою, право сприймається як інструмент узгодження інтересів, а не як засіб примусу. Навпаки, у суспільствах із низьким рівнем правової культури право часто не виконує інтеграційної ролі, а навпаки, поглиблює соціальну диференціацію [12, с. 47].

Соціальна єдність значною мірою залежить від того, наскільки правові механізми забезпечують доступ до соціальних, культурних та економічних прав. Гарантування права на освіту, працю, медичне забезпечення та соціальний захист має прямий інтеграційний ефект, оскільки зменшує ризики маргіналізації соціально вразливих груп.

Глобалізація, як складний і багатовимірний процес, істотно змінює соціальну структуру суспільств, створюючи нові умови для функціонування правових систем та реалізації інтеграційної функції права. Вона поєднує економічні, політичні, культурні й технологічні чинники, які водночас відкривають нові можливості та породжують глибокі виклики для забезпечення соціальної єдності [11, с. 9-18].

Одним із ключових викликів є масова міжнародна та внутрішня міграція. Переміщення великих груп населення, зумовлене економічними причинами, збройними конфліктами чи екологічними катастрофами, призводить до зміни етнокультурного складу суспільства, що потребує від правової системи ефективних механізмів адаптації та інтеграції новоприбулих осіб. За відсутності належних правових інструментів можуть виникати осередки соціальної ізоляції, сегрегації та культурного відчуження, що, у свою чергу, підвищує ризик конфліктів.

Другим вагомим викликом є мультикультуралізм у його сучасному розумінні. У багатьох державах виникає потреба збалансувати повагу до культурної різноманітності з необхідністю дотримання єдиних правових стандартів, зокрема у сфері прав людини. Право має виступати інструментом гармонізації культурних відмінностей, запобігаючи як асиміляційному тиску, так і формуванню замкнених культурних

анклавів, що відокремлюють групи від основного соціального середовища [14, с. 168-183].

Важливим аспектом є вплив глобальної економіки та транснаціональних корпорацій на соціальні стандарти. З одного боку, економічна інтеграція стимулює створення нових робочих місць, підвищує рівень мобільності робочої сили та сприяє поширенню міжнародних стандартів праці. З іншого боку, конкуренція за інвестиції може призводити до зниження соціальних гарантій, посилення нерівності та експлуатації дешевої робочої сили, особливо у країнах, що розвиваються.

Ще одним викликом, який набуває дедалі більшої актуальності, є цифрова нерівність. Незважаючи на потенціал цифровізації як інструмента соціальної інтеграції, нерівний доступ до сучасних технологій і цифрових ресурсів може поглиблювати соціальну поляризацію, формуючи нові форми маргіналізації, інформаційну, освітню та економічну [8, с. 88]. У таких умовах правові системи мають розробляти механізми забезпечення рівного доступу до цифрових інструментів, зокрема у сфері освіти, правосуддя та публічних послуг.

Крім того, глобалізація посилює взаємозалежність правових систем різних держав, що породжує проблему колізій між національним і міжнародним правом. У сфері захисту прав людини, екологічної безпеки, трудових стандартів та міграційної політики можуть виникати суперечності між внутрішніми пріоритетами держави та її міжнародними зобов'язаннями. Це вимагає гнучких механізмів узгодження правових норм і готовності до компромісів, щоб уникнути правових вакуумів або подвійних стандартів [6, с. 71-79].

В умовах постійного зростання мобільності населення, інтенсивного обміну інформацією та транснаціональної економічної взаємодії інтеграційна функція права стає не лише регулятивним інструментом, але й засобом збереження суспільної стабільності та ціннісної єдності. Подолання викликів глобалізації потребує від правових систем стратегічного бачення, здатності швидко адаптувати законодавство, а також активної взаємодії з міжнародними організаціями та інституціями громадянського суспільства. [15, с. 168-175]

Глобалізація створює не лише нові можливості, але й суттєві виклики для правових систем. Масова міграція спричиняє необхідність адаптації правового середовища до потреб нових соціокультурних груп, що вимагає гнучких

механізмів правової інтеграції та недопущення сегрегації.

Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальної інтеграції формують універсальну нормативну основу, покликану забезпечити рівний доступ до соціальних благ, гарантувати недискримінацію та створювати умови для повноцінної участі кожної особи в суспільному житті [13, с. 420-429].

Важливим є те, що міжнародні норми не обмежуються декларативними положеннями, а передбачають конкретні зобов'язання держав розробляти національні програми, звітувати перед міжнародними органами та впроваджувати ефективні механізми моніторингу.

Практика Європейського Союзу демонструє системний підхід до інтеграції, який поєднує правові, соціальні, освітні та економічні інструменти. Зокрема, у рамках Європейської програми з інтеграції мігрантів та біженців реалізуються заходи з мовної та професійної адаптації, забезпечення доступу до житла, освіти, медицини та працевлаштування. Важливо, що інтеграційні стратегії в ЄС мають інклюзивний характер: вони спрямовані не лише на мігрантів, а й на вразливі верстви місцевого населення, що дозволяє уникнути соціального розмежування [12, с. 48-50].

Окремої уваги заслуговує досвід Канади та Австралії, де політика багатокультурності поєднується з чіткою правовою рамкою інтеграції. Законодавство цих країн містить положення про обов'язкову участь у програмах громадянської освіти, мовної підготовки та правової інформованості, що сприяє швидшому включенню новоприбулих осіб у соціальне, економічне та політичне життя.

Для України міжнародно-правові стандарти соціальної інтеграції мають особливе значення у світлі процесів європейської інтеграції та необхідності гармонізації національного законодавства з правом ЄС [1, с. 48]. Це передбачає не лише формальну імплементацію міжнародних норм, але й реальне їхнє втілення у правозастосовну практику. Важливим завданням є створення ефективних інституцій, здатних реалізувати інтеграційні програми, проводити моніторинг та забезпечувати прозорість використання ресурсів.

В умовах воєнних та поствоєнних викликів для України особливо цінним є досвід держав, які успішно впровадили програми соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та громад, що постраждали від конфлік-

тів. Прикладом є програми реінтеграції в Боснії і Герцеговині та Хорватії, де поєднання правових гарантій, міжнародної фінансової підтримки та місцевих ініціатив дозволило досягти відносної стабільності та відновлення соціальної єдності [9, с. 122-131].

Таким чином, міжнародно-правові стандарти не лише визначають загальні орієнтири соціальної інтеграції, а й слугують інструментом формування внутрішньої правової політики, здатної протистояти викликам глобалізації та сприяти розвитку інклюзивного, згуртованого суспільства.

Для України важливим є питання адаптації міжнародних стандартів у національну правову систему, що передбачає гармонізацію законодавства з вимогами міжнародних договорів і розвиток інституцій, здатних забезпечити їхню реалізацію.

В Україні питання соціальної інтеграції набуває особливої актуальності у зв'язку з наслідками війни, внутрішньої міграції та необхідністю відновлення єдності суспільства. Переміщення значної кількості громадян всередині країни створює виклик інтеграції внутрішньо переміщених осіб у нові соціальні середовища [2, с. 32-41].

Державна правова політика у цій сфері має спрямовуватися на забезпечення рівного доступу до соціальних послуг, працевлаштування та освіти, що сприятиме зменшенню соціальної напруженості та формуванню відчуття спільної відповідальності за майбутнє держави.

Водночас залишаються проблеми з належним правовим регулюванням участі громад у прийнятті рішень, подоланням корупції та забезпеченням прозорості державних інституцій, що безпосередньо впливає на рівень довіри та інтегрованості суспільства.

Ефективність права як інструмента соціальної інтеграції значною мірою залежить від здатності правової системи реагувати на нові виклики та адаптуватися до динамічних змін у суспільних відносинах. Перспективи її посилення передбачають комплексний підхід, що поєднує законодавчі, освітні, технологічні та інституційні заходи [5, с. 104]. Насамперед, необхідно розробити цілісну інтеграційну правову політику, орієнтовану на запобігання соціальній ізоляції та дискримінації, із забезпеченням рівного доступу до освіти, працевлаштування, медичних послуг і соціальних гарантій для всіх громадян, незалежно від їхнього статусу, походження чи місця проживання. Осо-

бливої уваги потребують правові гарантії для внутрішньо переміщених осіб, мігрантів, осіб з інвалідністю та інших соціально вразливих категорій населення, а також створення механізмів широкої громадської участі у прийнятті рішень [7, с. 45-52].

Важливим чинником інтеграції є формування високого рівня правової культури та правосвідомості, що потребує модернізації програм правової освіти, підтримки просвітницьких проєктів і активного використання сучасних медіа для поширення правових знань. Значний потенціал має впровадження цифрових технологій у сферу правового регулювання розвиток електронного урядування, онлайн-платформ і мобільних сервісів, які забезпечують доступ до правових та адміністративних послуг незалежно від місця проживання, сприятиме зменшенню цифрової нерівності та розширенню можливостей громадян. Водночас особливого значення набуває партнерство між державою, громадянським суспільством і бізнесом у реалізації соціально орієнтованих проєктів, зокрема у сфері працевлаштування, правового захисту та боротьби з дискримінацією [16, с. 183-100]. Важливою складовою є гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами, що передбачає імплементацію норм міжнародних договорів, адаптацію успішних інтеграційних практик країн ЄС та інших держав до українських реалій, а також створення ефективних інституційних механізмів їх реалізації [3, с. 15-20].

У постконфліктний період правова політика повинна стати інструментом відновлення соціальної єдності через розробку та впровадження програм реінтеграції ветеранів, внутрішньо переміщених осіб і громад, що зазнали значних втрат, забезпечення відновлення прав власності та доступу до ресурсів, а також підтримку розвитку інфраструктури та базових соціальних послуг. Практика окремих держав, зокрема Канади, Німеччини та Швеції, свідчить, що поєднання правових гарантій, освітніх і культурних програм та соціально-економічної підтримки дозволяє досягти високого рівня інтеграції різних груп населення, мінімізувати ризики конфліктів і формувати сталі механізми суспільної солідарності [10, с. 201-210].

Для України врахування такого досвіду в поєднанні з власними історичними й культурними особливостями може стати ключем до формування інклюзивного, згуртованого суспільства, в якому право виконує не лише регулятивну, а й глибоку інтеграційну місію.

Право, як соціальний інститут і нормативна система, є ключовим інструментом забезпечення соціальної інтеграції в умовах глобалізації. Його ефективність залежить від здатності адаптуватися до нових викликів, зберігаючи при цьому універсальні цінності та принципи прав людини.

Соціальна інтеграція неможлива без правових механізмів, що гарантують рівність, недискримінацію та доступ до базових соціальних благ. Глобалізація вимагає від правових систем гнучкості, відкритості до міжнародних стандартів і готовності до міжкультурного діалогу.

Для України, яка переживає складні трансформаційні процеси, інтеграційна роль права є не лише теоретичною категорією, а й практичним завданням державної політики, від успішного вирішення якого залежить стабільність і розвиток суспільства.

Список використаної літератури:

1. Апанасенко Л. М. Право як чинник соціальної інтеграції: теоретико-правовий аналіз. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. № 3. С. 45–53.
2. Бондарчук А. І. Соціальна єдність та правова культура: український і європейський контексти. *Право України*. 2021. № 8. С. 32–41.
3. Братасюк М. І. Інклюзія та правові механізми її забезпечення в сучасному суспільстві. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 15–20.
4. Гаврилюк О. М. Соціальна інтеграція в умовах глобалізації: правові засади та інституційні механізми. *Юридична наука*. 2022. № 1. С. 57–66.
5. Дудченко Л. П. Міжнародно-правові стандарти соціальної інтеграції: проблеми імплементації в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 102–108.
6. Іванова І. О. Міжнародні зобов'язання України у сфері прав людини: виклики та перспективи. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2021. № 2. С. 71–79.
7. Калиновський Б. В. Правова політика як інструмент запобігання маргіналізації населення. *Держава і право*. 2019. Вип. 86. С. 45–52.
8. Левчук К. С. Цифрова нерівність як перешкода соціальній інтеграції: правовий аспект. *Інформація і право*. 2021. № 3. С. 87–94.
9. Мельник Т. В. Соціальні права людини та їх захист у контексті європейських стандартів. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 151. С. 122–131.
10. Міхеєнко А. В. Європейський досвід інтеграційної політики: уроки для України. *Вісник Львів-*

- ського університету. *Серія юридична*. 2022. Вип. 75. С. 201–210.
11. Оніщенко Н. М. Право і глобалізація: трансформація функцій у сучасному світі. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2021. Т. 28. С. 9–18.
 12. Пашковська І. М. Роль правової освіти у формуванні інклюзивного суспільства. *Право та інновації*. 2019. № 4. С. 44–50.
 13. Habermas J. *Between Facts and Norms: Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy*. Cambridge: MIT Press, 1996. 675 p.
 14. Kymlicka W. *Multicultural Citizenship: A Liberal Theory of Minority Rights*. Oxford: Clarendon Press, 1995. 296 p.
 15. Rawls J. *Political Liberalism*. New York: Columbia University Press, 2005. 576 p.
 16. Sen A. *Development as Freedom*. New York: Anchor Books, 1999. 366 p.

Tabachyn V.I. Law as an instrument of social integration: modern approaches and the challenges of globalization

Purpose of the article. The purpose of the article is to conduct a comprehensive theoretical and legal analysis of the role of law as an instrument of social integration in the context of globalization, to determine its potential in ensuring social unity and preventing marginalization, as well as to identify current challenges and outline directions for improving legal integration mechanisms at the national and international levels. **Methodology.** The methodological basis of the study lies in a systematic analysis of the role of law in ensuring social integration and preventing marginalization under the conditions of globalization. The research applies a set of general scientific methods of analysis, synthesis, induction, and deduction to identify the essence and interconnection of legal and social factors of integration processes. Special legal methods provided a deeper elaboration of the research subject: the comparative legal method was used to analyze foreign experience in integration policy and legal regulation of social unity; the normative legal method made it possible to examine the provisions of international acts and national legislation defining the standards of social integration; the institutional method was applied to study the role of state, public, and international institutions in shaping integration policy; the prognostic method contributed to the formation of scientifically grounded proposals for improving legal mechanisms of social integration in Ukraine. This methodological approach ensured the comprehensiveness, objectivity, and practical significance of the results obtained. **Results.** The study established that law is one of the key instruments for ensuring social integration in the context of globalization, as it forms the normative basis for equality, non-discrimination, and social unity. It was found that the effectiveness of the integration function of law depends on three interrelated factors: the quality of legal regulation, the level of legal culture, and the effectiveness of institutional mechanisms. It was determined that globalization creates both new opportunities to strengthen integration and significant challenges, including mass migration, multiculturalism, the influence of transnational corporations, digital inequality, and conflicts between national and international law. International legal standards of social integration, which define universal requirements for legal systems to ensure inclusion, were analyzed, and it was established that their effective implementation in Ukraine requires not only formal incorporation into legislation but also the creation of effective mechanisms for their enforcement. In the Ukrainian context, the need for a comprehensive integration policy aimed at internally displaced persons, veterans, socially vulnerable groups, and war-affected communities was identified. Directions for strengthening the integration role of law were proposed, including the improvement of legislation, the development of legal education, the use of digital technologies to expand access to legal services, the strengthening of partnerships between the state, civil society, and business, and the harmonization of national norms with international standards. **Scientific novelty.** For the first time at a comprehensive level, the article examines law as a multifunctional instrument of social integration in the context of globalization, taking into account the impact of modern transnational processes, digital transformation, and international legal standards. The author proposes a definition of the integration function of law as the ability of the legal system to form social unity by establishing normative guarantees of equality, non-discrimination, and inclusive participation in social relations. The interrelation between the level of legal culture and the effectiveness of integration mechanisms is revealed, which offers a new perspective on the role of legal education and public participation in strengthening social solidarity. Key challenges of globalization for the integration function of law are identified and systematized, including mass migration, multiculturalism, digital inequality, and conflicts between national and international law. The criteria for implementing international legal standards of social integration into Ukrainian legislation are clarified, and priority directions for adapting foreign practices, considering post-conflict conditions and the state's recovery process,

are determined. **Practical significance.** The research results can be used to improve national legal policy in the field of social integration and prevention of marginalization of vulnerable population groups. The approaches and recommendations proposed in the article may serve as a basis for drafting legislative and regulatory acts aimed at ensuring equal access to social benefits, education, employment, and justice. The conclusions obtained can be applied in the development of state programs to support internally displaced persons, veterans, migrants, persons with disabilities, and other socially vulnerable categories. The author's proposals for introducing digital technologies in the field of legal support will contribute to expanding citizens' access to public and administrative services. The materials of the article can be used in the educational process of higher education institutions when teaching courses on the theory of state and law, international law, human rights, and social policy, as well as in the activities of public organizations working in the field of legal protection and social integration.

Key words: integration function of law, social unity, institutional mechanisms, international standards, legal guarantees, legal inclusion, social policy, post-conflict reintegration, innovative legal instruments.